

## ÖRGÜT KURAMI

**ÖRGÜT:** Belli bir amacı gerçekleştirmek üzere kurulan, belli bir yapıya ve devamlılığa sahip sosyal ilişki biçimidir.

Her örgüt; örgütlenme biçimleri, hedef ve stratejiler, üyeler, teknolojik imkânlar, büyüklük, çevre ve kültür gibi boyutlardan oluşmaktadır.

### ÖRGÜT KURAMI ALANININ DOĞUŞU VE GELİŞİMİ - DÖRT EVRE:

- **Evre (1800'lerin sonlarından 1950'lerin başına kadar):** Farklı disiplinlerde ve uygulamada örgütler ve yönetim üzerine yapılan çeşitli çalışmalar.
- **Evre (1950'lerin başından 1970'lerin sonuna kadar):** Örgüt kuramının bir çalışma alanı olarak belirlenmesi ve Koşul Bağımlılık Kuramı etrafındaki geçici uzlaşma.
- **Evre (1970'lerin sonundan 1990'ların sonuna kadar):** Örgüt kuramlarında çeşitlenme.
- **4. EVRE (1990'ların sonundan günümüze kadar):** Çeşitlenmeyle birlikte bütünleştirme çabalarının artması.

**İŞLEVSELLİK:** Sistemi oluşturan unsurların her birinin değerinin sisteme olan katkıları oranında olduğunu kabul eden anlayıştır.

**NOMİNALİZM:** İnsandan bağımsız bir gerçek olmadığını, insan neyi gerçek olarak kabul ederse onun gerçek olduğunu varsayan yaklaşımdır.

**UYUM:** Örgütsel yapı ile koşul-bağımlılık etmeninin yüksek örgütsel performansa yol açacak biçimde bir araya gelmesidir.

**EKSİK UYUM:** Örgütün uyuma yaklaştığı ancak tam olarak ulaşamadığı, başka bir deyişle, örgütsel yapının koşul-bağımlılık değişkenleriyle kısmen uyum yakaladığı durumdur.

“Sınırlı rasyonellik” ve “yeterince tatminkârlık” kavramları, **HERBERT A. SİMON** tarafından geliştirilmiştir.

**ARACI TEKNOLOJİ:** Örgütsel alt birimlerin arasında dolaylı karşılıklı bağımlılığın olduğu ve çeşitli müşterilerin birbirlerine bağlandığı örgütsel teknoloji türüdür.

**Bağlı Teknoloji:** Örgütsel alt birimlerin arasında sıralı karşılıklı bağımlılığın olduğu ve işlemlerin birbirlerini belirli bir sıra temelinde izlediği örgütsel teknoloji türüdür.

**YOĞUN TEKNOLOJİ:** Örgütsel alt birimlerin arasında döngüsel karşılıklı bağımlılığın olduğu, odadaki nesnenin çeşitli teknikler aracılığıyla ve nesneden gelen geri bildirimler dikkate alınarak değiştirildiği örgütsel teknoloji türüdür.

**İDARİ YOĞUNLUK:** Örgütteki yöneticilerin ve destek faaliyetlerde çalışanların sayısının diğer çalışanların sayısına oranıdır.

**ÇEŞİTLENDİRME:** Örgütün pazara sunduğu ürün ya da hizmet çeşitlerini arttırmasıdır.

**Kaynak bağımlılığı kuramı temelde, örgütlerin varlıklarını nasıl sürdürdükleri sorusuna cevap aramakta.**

**Kaynak bağımlılığı kuramı,** iki temel kavram etrafında örgütlerin davranışlarını açıklayarak özgün kimliğini geliştirmiştir. Bunlar **GÜÇ VE BAĞIMLILIK** kavramlarıdır.

**KOOPTASYON:** Örgütlerin, kendilerini olumsuz yönde etkileyebilecek toplumsal kesimlerin liderlerini örgütün bir parçası hâline getirerek o toplumsal kesimin tutum ve davranışlarını kontrol etmeye çalışmasıdır.

**ÖRGÜTSEL EKOLOJİ,** ayıklama yaklaşımına dayalı olarak geliştirilmiş bir örgüt kuramıdır. Örgütsel ekoloji kuramı örgüt **kurulma ve kapanma oranlarını** inceler.

**DAMGALAMA:** Örgütlerin ana yapısal özelliklerinin bu örgütlerin ortaya çıktıkları dönemdeki toplumsal koşulların izlerini taşımasıdır.

**ÖRGÜTSEL TOPLULUKLAR:** Belirli bir coğrafi-siyasi bölgede (örneğin, bir ülkede) belirli bir zaman diliminde aynı örgütsel biçime sahip olan örgütler örgütsel toplulukları oluşturur.

- **Örgütsel Yoğunluk:** Bir örgüt topluluğunun üyesi olan örgütlerin sayısı.
- **TAŞIMA KAPASİTESİ:** Örgütsel yoğunluğun zaman içinde ulaştığı ve istikrar gösteren en yüksek değeri.

**YAŞ BAĞIMLILIĞI KURAMI:** Örgüt yaşı ve kapanma oranı arasındaki ilişkiye dair sunulan ekolojik önermeler yaş bağımlılığı kuramını oluşturur. Örgüt büyüklüğü ve kapanma oranı arasındaki ilişkiye dair olanlar ise büyüklük bağımlılığı kuramını oluşturur.

**Örgütsel bağımlılıkların yapısını değiştirmeye yönelik stratejiler:** işletmelerin büyümesi, birleşme, yatay ve dikey bütünleşmeler.

**İÇ İLİŞKİLİLER:** Bir sektördeki rakiplerin birbirinden haberdar olma durumudur.

**ÖZERKLİK:** Örgütlerin yaşayabilmek için ihtiyaç duyduğu kaynakları istikrarlı bir şekilde temin edebilme durumudur.